

Rozvojová spolupráca – správa za rok 2013: Odstránenie chudoby

Zhrnutie v slovenčine

Politickú podporu znižovania chudoby motivovali rozvojové ciele milénia (MDG – Millennium Development Goals). Svet pravdepodobne už splnil cieľ, ktorým bolo znížiť množstvo obyvateľstva žijúceho v extrémnej chudobe (1,25 USD na deň) na polovicu. Pokrok smerom k naplneniu cieľov MDG vo všetkých krajinách, regiónoch a skupinách obyvateľstva, ako aj v oblasti rovnosti pohlaví je však nerovnomerný, čo nasvedčuje zásadným nedostatkom v súčasných prístupoch. Spojené národy a ich partneri pracujú na novom celosvetovom rámci, ktorý má v roku 2015 nahradiť MDG (11. kapitola), a pritom sa usilujú vyriešiť naliehavý problém, ktorým je odstrániť chudobu raz a navždy. Na to však nebudú stačiť len bežné postupy, čo sa vysvetľuje aj v tejto správe o rozvojovej spolupráci.

Čo je chudoba a ako sa meria?

Táto otázka bola príčinou početných sporov obklopujúcich MDG. V tejto správe načrtávajú poprední odborníci výzvy týkajúce sa definície chudoby a metód jej merania:

- **Chudoba sa netýka len výšky príjmu** . Cieľ MDG znížiť extrémnu chudobu v dôsledku výšky príjmu na polovicu uhýba pred mnohými ďalšími nedostatkami (3. kapitola). Hospodársky rast nie je dostatočný na to, aby sa podarilo odstrániť všetky rozmery chudoby, prípadne aby pomohol všetkým ľuďom.
- **Chudobní ľudia nežijú len v chudobných krajinách** (1. kapitola). V súčasnosti žije v krajinách so stredným príjmom, vrátane Indie a Číny, nová „dolná miliarda“. Meranie národnej chudoby nezachytáva tieto nerovnosti v rámci jednej krajiny ani neusmerňuje úsilie o ich odstránenie (2. a 15. kapitola).
- **Chudoba nie je štandardná ani statická** . Nové merania by mali brať do úvahy viac než len globálny úhrn s cieľom zohľadniť rôzne východiskové situácie a problémy jednotlivých krajín, riešiť nerovnosti a zabezpečiť porovnateľnosť v priebehu času (2. a 11. kapitola).
- **Nie je to len otázka „dosiahnutia nuly“, ale aj jej udržania** (4. kapitola). Prinajmenšom pol miliardy ľudí je uväznených v chronickej chudobe. Politiky sa musia zostavovať tak, aby sa podarilo nielen odstrániť extrémnu a chronickú chudobu, ale aj predísť novému ochudobňovaniu.

Nové ciele v oblasti odstránenia chudoby

Aby mal aj nový medzinárodný rozvojový program víziu Deklarácie milénia, musí obsahovať zásady ako solidarita, rovnosť, dôstojnosť a rešpektovanie prírody (12. kapitola). Bude potrebovať ciele, ktoré môžu účinne usmerňovať hlavné ambície, úlohy, ktoré možno ľahko monitorovať, a stratégie hospodárskej a sociálnej premeny. V tejto správe sa uvádza množstvo návrhov na rozvoj týchto prvkov. Patrí k nim:

Posun od chudoby k inkluzívnej prosperite

- Vytvorenie nového hlavného ukazovateľa na meranie pokroku smerom k odstráneniu všetkých foriem chudoby, ktorý by mohol dopĺňať súčasný ukazovateľ chudoby v dôsledku výšky príjmu (3. a 5. kapitola).
- Zavedenie nových cieľov a ukazovateľov tak, aby sa zistilo, či ľudia chudobnejší (4. kapitola). Stanovenie cieľa znížiť nerovnosť vo výške príjmu, prípadne súbor ukazovateľov nerovnosti v rámci rôznych cieľov (1. a 11. kapitola).
- Dvojúrovňový prístup k problematike nerovného postavenia žien a mužov: cieľ rovnosti pohlaví, posilnenie pozície žien a odhaľovanie rozdielov medzi mužmi a ženami vo všetkých ďalších oblastiach (16. kapitola).

Spojenie národných a globálnych cieľov a povinností

- Stanovenie nového globálneho cieľa znížiť príjmovú chudobu v rámci národných indikátorov chudoby, ktoré budú medzinárodne koordinované a vzájomne konzistentné (2. kapitola).
- Vytvorenie nového programu, ktorý sa musí týkať všetkých krajín, ale s rôznymi povinnosťami, ktoré budú závisieť od východiskovej situácie, schopností a zdrojov jednotlivých krajín (11. kapitola).
- Stanovenie cieľov na národnej úrovni, ale s globálnymi minimálnymi štandardmi (11. a 15. kapitola).

Zlepšenie údajov na sledovanie pokroku

- Prijatie konkrétneho cieľa a ukazovateľa s cieľom zvýšiť dostupnosť a kvalitu údajov na účely sledovania pokroku smerom k týmto novým cieľom a investovať do národných štatistických možností (14. a 16. kapitola).

Nové smery v oblasti odstraňovania chudoby

Prvým krokom je určiť správne ciele. Ich dosiahnutie si bude vyžadovať nové politiky, záväzky a vedúcu iniciatívu národných vlád – na severe aj na juhu – a celého globálneho spoločenstva. Vlády, parlamentní poslanci, viacstranné a regionálne inštitúcie, občianska spoločnosť, mimovládne organizácie, nadácie aj súkromný sektor budú musieť spolupracovať s cieľom zabezpečiť, aby na odstránení chudoby spolupracovali všetky politiky vo všetkých oblastiach.

Autori tejto správy sa chcú v nasledujúcich bodov podeliť o svoje bohaté skúsenosti s tým, čo funguje:

- **Vnímať rozvoj ako posun od chudoby k sile** posilnením postavenia ľudí, najmä žien a chronicky chudobných, a odstránením sociálnej diskriminácie, pre ktorú zostávajú chudobnými. Agentúry pre rozvojovú spoluprácu, politické hnutia a organizácie občianskej spoločnosti môžu tieto posuny k sile podporiť (4., 5., 6., 9., 10., 12. a 16. kapitola).
- **Vybudovať inkluzívne a udržateľné hospodárstva** umožňujúce tým najchudobnejším podieľať sa na raste aj na jeho prínosoch. To si bude vyžadovať kompletne preorientovanie politik a programov a prehodnotenie ich priorít, a to najmä v oblasti poľnohospodárstva, vzdelávania, energetiky a zamestnanosti (4., 7., 8., 14. a 15. kapitola).
- **Zabezpečiť systémy sociálnej ochrany** – záruky zamestnanosti, hotovostné prevody, dôchodky, prídavky na deti a dávky v invalidite – s cieľom vytvoriť spravodlivý cyklus, ktorý chudobným umožňuje udržať si živobytie, zveľaďovať majetok, dostať sa k hospodárskym príležitostiam a ustáť otrasy, ako je zmena klímy (4., 5., 6., 7., 9., 10. a 13. kapitola).
- **Urobiť z udržateľnosti životného prostredia a prírodných zdrojov hlavnú prioritu**, neodlučiteľne spojenú so znižovaním chudoby a prosperitou. Politiky musia riešiť nielen príznaky chudoby, ale aj jej príčiny, a pritom neničiť prosperitu budúcich generácií (11., 13. a 15. kapitola).
- **Investovať do drobného poľnohospodárstva** s cieľom odstrániť chudobu a podporovať ďalekosiahly hospodársky rast v chudobných, zväčša vidieckych krajinách (8. a 10. kapitola).
- **Podporiť výmenu znalostí a skúseností** v oblasti znižovania chudoby, a to najmä medzi krajinami na juhu (1., 8., 15. a 16. kapitola).

Čo to znamená pre rozvojovú spoluprácu?

Na vyriešenie týchto problémov bude potrebná mimoriadna podpora. Hoci finančné zdroje budú čoraz viac pochádzať z vlastných daňových systémov krajín, oficiálna rozvojová pomoc (ODA) bude stále veľmi dôležitá. Musí byť „šikovná“ pri získavaní dodatočných finančných prostriedkov v rámci jedinej, jednotnej globálnej štruktúry, ktorá optimalizuje všetky dostupné finančné zdroje a zaručuje zodpovednosť (15. a 16. kapitola). Nové globálne partnerstvo pre účinnú rozvojovú spoluprácu by mohlo urýchliť a koordinovať globálne úsilie a zdroje (viď redakčný článok). Odstránenie chudoby a znižovanie nerovností v rámci krajín aj medzi nimi si bude vyžadovať trvalú a súdržnú podporu nestabilných štátov, zameranie sa na ohniská extrémnej chudoby v krajinách so stredným príjmom, vytvorenie vlastných možností krajín v oblasti zabezpečovania verejných statkov, ako aj uznanie, že mier a znižovanie násilia sú základom pre odstránenie chudoby (14., 15. a 16. kapitola).

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights

Kompletnú anglickú verziu si môžete prečítať v online knižnici OECD iLibrary!!

© OECD (2013), *Development Co-operation Report 2013: Ending Poverty*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/dcr-2013-en